

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ea însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală (Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreană, Bistrițana, Boșana, Brădețul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire (Bicaz), Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreană, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coroana (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal Detunată, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hațegana, Hondoleana, Însoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehădia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea de împrumut și păstrare (Iva-mare), Rîureana (Cap.-Măndăștur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Șoimul (Vașcău), Sebeșana (Sebeșul săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercățana, Silvania, Speranța (Hosman), Steana, Șoimul (Uioara), Târnavéana, Timișana, Unirea, Vatra, Victoria, Vîtorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sănmărtin), Vulturul, (Tășnad), Zărândeana, Zlăgheana.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6.—

Redactor responsabil:
CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Situația financiară.

În timpul din urmă situația n'a suferit vreo schimbare mai marcantă. Bani pentru afaceri mobile și de scurtă durată se oferă în abundență, astfel că etalonul privat s'a redus până la 3¹/₈%, dar cambii vieneze de prima bonitate s'au escontat chiar și cu 3%. — Pentru afaceri imobile se observă și acum rezerva remărcată în anii din urmă. Pe piața scrisurilor fonciare situația e neschimbată, — deplorabilă. Statusul băncii de emisiune s'a ameliorat mult. Biletele de bancă supuse la dare s'au redus, conform sumarului din prima săptămână a l. c. dela 1512 mil. cor. la 31 mil. cor., iar de prezent banca de emisiune va avea un contingent de bilete libere de dare considerând replătirile însemnate ce s'au făcut în săptămâna din urmă. — Medio se mișcă în cadre normale. — În 7 Maiu 1913 Banca Austro-Ung. avea în circulațiune un contingent de bilete supuse la dare de peste 292 mil. cor.

Portofoliul cambial a scăzut cu 416 mil. cor., lombardul aproape cu 3 mil., iar contingentul bancnotelor în circulațiune cu peste 120 mil. cor. În contul de giro se remarcă un plus de 68 mil. cor. Stocul metalic a rămas staționar la 1 miliard 607 mil. cor.

Discontul privat pentru cambii prima vieneze e 3—3¹/₈%, pentru cambii prima budapestane 3⁷/₁₆%, pentru material dela bănci mijlocii 3³/₄%, cambii de portofoliu dela 4¹/₄% în sus.

La *Berlin* situația s'a mai agravat sub influința situației pieții din Londra. Etalonul privat s'a urcat dela 2³/₈% la 2⁵/₈%, apoi la 2³/₄%. Bani de zi însă se oferă cu 2¹/₂%. La Banca imperială germană se observă însă o ameliorare însemnată după ultimo — Rezerva de bancnote libere de dare, care scăzuse per ultimo dela cca 452 mil. marce la

aproape 184 mil., s'a urcat în săptămâna primă a l. c. la cca 289 mil. Contingentul bancnotelor în circulațiune a scăzut cu 95 mil., lombardul cu 23¹/₂ mil. și portofoliul cambial cu 61 mil.

Un eveniment însemnat pe piața din Berlin e fuziunea institutului «Schaffhausen'scher Bankverein», al cincilea institut mai mare din Germania cu «Diskontogesellschaft», care își va urca capitalul din prilejul acesta dela 225 la 300 mil. marce. — Acestei fuziuni probabil îi vor mai urmă și altele. — Bursa de efecte tânjește, iar în diferitele ramuri industriale se remarcă o supraproduțiune, care dă naștere unei concurențe nesănătoase.

La *Londra* situația s'a mai agravat în urma pierderii însemnate din rezerva metalică a băncii Angliei și etalonul privat s'a urcat în zilele din urmă la 2⁷/₈%. S'a signalizat eventuala urcare a etalonului oficial per azi, dar aceasta s'a întrelăsat mulțămită unui cvant de aur de proveniență americană de cca. 3 mil. dolari, care a intrat ieri la Banca Angliei.

Dela *Paris* sosesc în continuu vești rele. — E vorba de mai multe case fruntașe de bancheri, cari prea au fost angajate în efecte braziliene, mexicane și rusești, iar în urma derutei cursurilor au lipsă de ajutor temporar pentru a nu-se da peste cap. Etalonul privat e de prezent 2³/₄%. Toate pozițiile bilanțului băncii de emisiune franceze arată de altfel o îmbunătățire esențială.

Guvernul rusesc s'a adresat în timpul recent către mai multe case mari de bancheri din Paris pentru a iniția o acțiune în scopul proptirii cursului efectelor rusești, o acțiune cum au văzut că s'a întreprins cu succes pe piața din Berlin de către marile bănci berlineze.

Etalonul privat la Bruxelles e 3⁵/₁₆% iar la Amsterdam 3³/₈%

V. V. B.

Pentru Școala comercială din Brașov.

— Dare de seamă. —

Dela ultima dare de seamă publicată în revista noastră, asupra sumelor incurse în numărare la Cassa „Solidarității“ pentru noul edificiu al Școlii noastre comerciale din Brașov, au mai intrat dela bănci și particulari următoarele vărsăminte asupra sumelor subscrise:

„Cassa de păstrare“, Săliște	K 500.—
„Piatra“, Teiuș	„ 450.—
„Viitorul“, Ocna	„ 200.—
„Cârțișoreana“, Cârțișoara	„ 150.—
„Agricola“, Sebeșul-săsesc	„ 120.—
„Bistrițiana“, Bistrița	„ 120.—
„Isvorul“, Sângeorgiu	„ 100.—
„Orientul“, H.-Dobra	„ 50.—
„Strugurul“, Pianul-sup.	„ 50.—

*

Cosma Partenie, Sibiiu, rata I-a din suma de K 1000 subscrisă	„ 200.—
Lucuța Pantaleon, Sibiiu	„ 50.—
Total	K 1,990.—

Recapitulațiune:

Suma finală din „R. E.“ Nr. 16	K 9,480.—
Contribuirile fruntașilor din Râmnic- Vâlcea Lei 1170.— (Vezi „R. E.“ Nr. 17)	„ 1,103.31
Suma finală din Nr. prezent	„ 1,990.—
Total	K 12,573.31

Confirmând pe călea aceasta primirea sumei de K 1990, adresăm on. noastre institute de bani și cercurilor grupate în jurul băncilor noastre: funcționarilor, etc., cari încă nu și-au plătit ratele subscrise, să binevoiască a le trimite la adresa „Solidarității“.

Apărătorul maghiarimii ardelen — Bethlen István.

Nu credem să fie cineva dintre cetitorii „R. E.“ care să nu fi auzit sau să nu fi cetit ceva despre sus numitul conte. Indeosebi, prin publicațiunea sa recentă (Az erdélyi magyar birtokpolitika), și prin activitatea sa în serviciul „Asociațiunii culturale maghiare ardelen“ (Emke), a atras din nou asupra sa atențiunea lumii politice. El doară a fost acela, care la adunarea generală a susnumitei societăți, ce s'a ținut nu demult în Cluj, a declamat în gura mare că pierde maghiarimea din Ardeal și pământul ajunge pe mâni românești. Axiome ca: „Al cui e pământul a aceluia este țara“, și: „Noi suntem (Maghiarii) ultima generație, care poate scăpa Ardealul“ etc., fac parte constantă din vocabularul său agitatoric, și faptul că Tisza a cutezat a stă de vorbă peste tot cu Românii, îi

servește de motiv, a slobozi toate furiile asupra acelorora, cari caută o contelegere cu noi.

Că în mare parte tânguelile despre peirea elementului maghiar sunt nesincere, vom vedea frunzărind paginile trecutului apropiat, și urmărind politica *personală de proprietate* a d-lui conte. Vom vedea de aici, cum chestia de naționalitate o știu exploată unii atunci, când vreau să atragă asupra lor atențiunea publică, fie ca pe tema aceasta să ajungă la posturi înalte, fie ca să ajungă la parale, dar că tot aceiași sunt gata a jertfi „ideea de stat“ dacă jertfirea ei se vede a le fi de folos personal.

În anul 1907 moșiile contelui Bethlen István situate în Mezörücs și Bazéd sunt de vânzare, pentruca să-și aranjeze finanțele sdruncinate. Nimic nu ar fi fost mai natural, ca pe acele câteva mii de jugăre să se colonizeze Săcui, sau Maghiari de peste Dunăre, dupăcum s'a făcut în jurul Ludoșului. În loc de aceasta Dumnealui a preferit a-și vinde moșiile Românilor mai mult oferitori, rămânând Săcui pe jos.

Bucuria între Români a fost mare și unii dintre ei au ținut de cuviință să-și exprime mulțumitele și pe cale ziaristică. Una dintre scrisorile acestea s'a publicat în „Székely Lapok“ Nr. din 10 Martie 1910 și are următorul conținut:

Excelenței Sale Contelui

Bethlen István.

„Subscriși locuitori din Bozed și Riciul-de-câmpie, am hotărît la adunarea noastră ținută în 1 Sept. a. c. ca să exprimăm și pe această cale Excelenței Voastre mulțumitele noastre cele mai sincere pentru cea împrejurare că a-ți binevoit a vinde nouă, ca la cei mai mult oferitori, moșiile D-Voastre din hotarul Bozedului, cu toate că și locuitorii Săbadului unguresc și a altor comune învecinate au voit să cumpere acele moșii.

Dat în Riciul-de-Câmpie anul 1907. Văsilică Covaciu, Vasi Gora, Ludovic Boer, Niculaie Conț, Avram Conț, Iuliu Covaciu, Petru Dogar, Augustin Conț, Lazăr Ilie, Iuon Conț, etc.“.

Astfel se prezintă în realitate politica de proprietate a contelui Bethlen István, ceea ce pe noi numai bucură ne poate și n'avem decât să dorim ca și în viitor, în ciuda groaselor volume, ce le publică, să continue cu ea.

Noua lege cambială ungară.

(Continuare.)

Capitolul V.

Despre perderea cambiei.

§ 100.

Amortizarea cambiei perdute o poate cere ultimul posesor al cambiei sau acela, care poate validată vr'un drept pe baza cambiei.

Amortizarea trebuie cerută la judecătoria competentă pentru locul de plată a cambiei.

Reclamantul trebuie să alăture, lângă cererea sa, copia cambiei, sau să arate în cerere cuprinsul esențial a cambiei. Reclamantul este dator a face probabilă împrejurarea, că a fost posesorul cambiei, sau că este îndreptățit la validitatea drepturilor bazate pe cambie.

Dacă judecătoria află suficiente datele prezentate, atunci interzice acceptantului, la cambii neacceptate emitentului și trassatului, iar la cambii proprii emitentului, de a face, până la alte dispoziții judecătorești, plăți asupra cambiei, atrăgându-i totodată atenția, că-și poate împlini obligamentul, depunând suma cambiei în depozit judecătoresc. Un ordin (act) identic adresează judecătoria și către plătitorul cambiei domiciliată (§ 4).

Deodată cu ordinul, judecătoria emite un edict, în care, pe lângă descrierea cuprinsului esențial a cambiei, provoacă pe posesorul, ca să prezinte cambia în timp de 45 de zile, judecătoriei, căci în caz contrar, după trecerea termenului din anunț, judecătoria va declara cambia de nimicită. Termenul acesta trebuie socotit la o cambie scadentă, din ziua în care publicația (edictul) a apărut pentru a treia oară în foaia oficioasă; la o cambie scadentă după aceasta: din ziua de plată (dela scadență); iar la o cambie, ce sună la vedere, privitor la care termenul de prezentare, la a treia apariție a publicației (edictului) încă n'a expirat — dela ultima zi a termenului de prezentare.

Judecătoria înștiințează despre emiterea publicației (edictului) pe reclamant, precum și — afară de cei amintiți în alinea a 4-a, — pe toți aceia, cari sunt numiți în cambie, sau au subscris cambia.

§ 101.

Reclamantul este îndreptățit a ridica protest, în timpul și la locul fixat pentru ridicarea protestului în lipsă de acceptare sau de plată, pe lângă prezentarea copie, cuprinzând conținutul esențial a cambiei pierdute. Acest protest înlocuiește prezentarea pentru acceptare sau pentru plată și protestul ridicat în lipsă de acceptare sau de plată. Restituirea speselor unui astfel de protest nu se poate pretinde.

Pe baza decisului judecătoresc de introducere a procedurii de amortizare reclamantul poate pretinde, după scadența cambiei pierdute, ca acceptantul, la cambie proprie emitentului, iar la o cambie neacceptată — dacă sunt date condițiile pentru regres — ca emitentul: să depună suma cambiei, în sensul §-ului 41 în depozit judecătoresc; o astfel de pretensiune însă n'are loc, dacă atacatul dovedește, că reclamantul a cerut fără drept procedura de amortizare.

§ 102.

Dacă cambia nu se prezintă în termenul fixat în publicațiune, atunci judecătoria, la cererea reclamantului, declară cambia de nimicită și înștiințează

despre aceasta persoanele amintite în alinea a 4 a §-lui 100, cu aceea, că suma cambiei o pot plăti la reclamant. Alinea ultimă a §-ului 100 are valoare și aici.

Pe baza cambiei, declarată de nimicită, nu se mai pot validă drepturi.

Pe baza decisului judecătoresc, prin care se declară cambia de nimicită, reclamantul poate exercia, față de acceptant; la o cambie neacceptată, față de emitent; iar la cambia proprie față de liberatorul (emitentul) cambiei — cu excepția cazului când se face uz de procedura cambială — aceleași drepturi întemeiate pe cambie, ca și cum s'ar afla în posesiunea cambiei originale și nenimicite, excepționând cazul, când atacatul dovedește, că reclamantul a exoperat pe nedrept nimicirea cambiei în favorul său.

§ 103.

Dacă cambia se prezintă în termenul fixat în publicațiune, atunci judecătoria, pe lângă restituirea cambiei, sistează procedura de amortizare și totodată scoate din vigoare dispozițiile luate în temeiul §-ului 100.

Decisiunea unei judecătoriai din străinătate prin care se declară de nimicită cambia sau o decisiune întemeiată pe o cambie pierdută, are putere numai sub condiția reciprocității fixate și numai în cazul acela, când cambia din chestiune a fost plătabilă pe teritorul acelei judecătoriai din străinătate.

Într'alte sunt normative pentru procedura, normată în capitolul acesta, întrucât §§ ii 100—103 nu conțin dispoziții speciale, normele procedurii extra-procesuale, prescrise în cauze cambiale.

Capitolul VI.

Despre pretensiunea întemeiată pe înavuțire. Despre dreptul de gagiu. Despre dreptul de retențiune.

§ 104.

Acceptantul, emitentul și la cambia proprie, cel ce edă cambia (emitentul) — dacă pretensiunea cambială a posesorului cambiei s'a prescris, — iar emitentul și în cazul când posesorul cambiei a întrelăsat să îndeplinească actele necesare pentru susținerea drepturilor de regres, — rămân în obligo, în temeiul cambiei, numai într'atât, întrucât s'ar înavuți cu paguba posesorului cambiei. Pretensiunea, întemeiată pe acest obligament se poate validă și pe baza hotărârii judecătorești, prin care se declară cambia de nimicită.

Pretensiunea, ce se poate validă, conform alineatului premergător, se prescrie în timp de 3 ani; pentru prescripțiunea aceasta de altcum sunt normative dispozițiile dreptului privat.

Față de un alt obligat cambial o astfel de pretensiune n'are loc.

§ 105.

Dacă cineva, pentru asigurarea unei pretensiuni cambiale, a dat ca gagiu (amanet) un lucru mișcător sau un drept, pe lângă recunoașterea în scris a amanetării, și debitorul cambial nu satisface la timp obligamentele sale, întemeiate pe cambie, atunci creditorul este îndreptățit a-și acoperi pretensiunea din obiectul amanetat, fără să fie obligat de a porni mai întâi proces în contra amanetatorului. Spre scopul acesta:

1. creditorul cu gagiu poate cere, pe lângă prezentarea cambiei și a documentului de amanetare, sau la judecătoria competentă pentru sine sau la judecătoria competentă pentru locuința, sediul sau depozitul amanetatorului, — vânzarea gagiului. Judecătoria ordonează — fără ascultarea amanetatorului, dar pe responsabilitatea reclamantului — vânzarea gagiului pe calea licitațiunii publice și ia, în sensul normelor în vigoare, dispozițiile necesare pentru efectuarea licitațiunii. Iar dacă amanetatorul și-a dat învoirea în scris, ca creditorul să-și poată acoperi pretensiunea din gagiu, fără intervenție judecătorească, atunci creditorul cu gagiu este îndreptățit a pune gagiul în vânzare prin licitațiune publică, fără a cere vre-o hotărîre judecătorească.

2. Creditorul cu gagiu poate vinde hârtiile de valoare, cari sunt cotate la bursă, pe cale privată și după cursul lor curent, la un institut de bani, obligat la dare de seamă publică, sau le poate da spre vânzare la cea mai apropiată bursă, care cotează hârtiile; iar la recercarea în scris a amanetatorului este dator a le vinde sau a le lăsa să se vândă, întrucât se poate, fără amânare. Până la primirea acestei recercări creditorul cu gagiu poate și reține efectele, pentru amortizarea pretensiunii sale, și până la suma aceleia, calculându-le cu cursul mediu, ce l-au avut ele la bursa cea mai apropiată în ziua, în care a putut fi pretinsă plata. Sub bursa cea mai apropiată este a se înțelege, în ce privește hârtiile de valoare cotate la o bursă indigenă, cea mai apropiată bursă din țară.

3. Creditorul cu gagiu poate îndeplini, în numele amanetatorului, actele de drept necesare pentru susținerea și validitatea pretensiunilor întemeiate pe efecte și să încasseze pretensiunile amanetate sau să le rețină până la suma pretensiunii sale.

Creditorul cu gagiu este obligat a înștiința întrucât aceasta este cu puțință fără amânare pe debitor, iar dacă amanetatorul este altă persoană, și pe aceasta, despre fixarea licitațiunii, despre efectuarea aceleia sau despre acoperirea pretensiunii în conformitate cu punct 2 sau 3.

(Va urmă).

Direcțiunea școlii comerciale superioare gr. or. rom. din Brașov (Brassó).

Ordinea examenelor

publice de maturitate și de clasă de încheiere, cari se vor ține cu elevii școlii comerciale superioare gr.-or. române la finea anului școlar 1913—1914.

Examenul de maturitate

se va ține în zilele de **Luni în 2, Marți în 3 și Miercuri în 4 Iunie v. a. c.** în localul școlii. La acest examen, deschis pentru publicul mare, nu pot lua parte școlarii.

Examenele de clasă

se vor ține în sala clasei a doua în zilele următoare dela 7—12 ore a. m.

Miercuri, în 28 Maiu v. Cl. I. comercială.

1. Religiunea	Prof. Dr. St. Stinghe.
2. Româna	„ I. Pricu.
3. Principii comerciale	„ I. Socaciu.
4. Maghiara	„ Dr. I. Baci.
5. Matematica	„ V. Micula.
6. Germana	„ Dr. I. Baci.

Joi, în 29 Maiu v. Cl. II. comercială.

1. Religiunea	Prof. Dr. St. Stinghe.
2. Româna	„ Dr. I. Baci.
3. Cunoștințe de drept	„ I. Socaciu.
4. Aritmetica comercială	„ I. C. Panțu.
5. Franceza	„ I. Pricu.
6. Chemia și Merceologia	„ A. Vlaicu.
7. Istoria	„ I. Petrovici.

Vineri, în 30 Maiu v. Cl. I. comercială.

1. Fizica	Prof. M. Micula.
2. Franceza	„ I. Pricu.
3. Geografia	„ G. Vătășan.
4. Istoria	„ I. Petrovici.
5. Aritmetica comercială	„ I. C. Panțu.

Sâmbătă, în 31 Maiu v. Cl. II. comercială.

1. Maghiara	Prof. Dr. I. Baci.
2. Matematica	„ V. Micula.
3. Geografia	„ G. Vătășan.
4. Contabilitatea	„ I. Panțu.
5. Economia națională	„ I. Socaciu.
6. Germana	„ Dr. I. Baci.

Sâmbătă, în 24 Maiu v. la 7 ore dimineața va fi examenul verbal cu privatistii clasei I și II. comercială.

Duminecă, în 1 Iunie v., după serviciul divin, la care vor participa toți elevii și profesorii, se va încheia în mod solemn anul școlar 1913—1914 în edificiul școlii.

La încheierea anului școlar în 1 Iunie v., fiecare elev va primi certificat școlar și un exemplar din anuarul școlii. *Elevii absenți, precum și restanțierii de dactru etc., nu vor primi nici certificatul, nici anuarul școlii.*

La examenele acestea, precum și la festivitatea de încheiere a anului școlar, sunt invitați cu toată stima părinții, amicii și binevoitorii acestei școlii.

Brașov (Brassó), în 21 Aprilie v. 1914.

Direcțiunea.

AFACERI DE DARE.

Darea firmelor stinse. Nu arareori s'a întâmplat că organele financiare au impus și pretins dare dela firme comerciale deja stinse, cari însă nu au cerut să fie șterse din registrul firmelor comerciale, pentru a-și putea încasa încă anumite pretensiuni. Acum judecătoria administrativă a adus în chestiunea aceasta o hotărâre principială. Anume a enunțat, că dacă o firmă poate documenta, că și a sistat activitatea producătoare de câștig, atunci, din ziua încetării activității sale, nici în cazul acela nu trebuie să plătească dare după venit, da că continuă a figura în registrul firmelor comerciale ca firmă existentă resp. există încă mai departe pentru încassarea unor anumite pretensiuni ale sale. În motivarea hotărârii sale judecătoria admin. enunță, că dacă firma nu are venituri, ce cad sub darea de câștig, atunci numai împrejurarea singură, că figurează în registrul firmelor comerciale dela tribunal, încă nu este bază legală pentru a fi supusă la dare.

CRONICĂ.

Oarele de oficiu la „Lumina“ în Sibiu se țin cu începere de *Luni 18 Maiu* a. c., și până la alte dispoziții, dela 7—1 p. m.

Un atac nemeritat. „Libertatea“ din Orăștie a ținut să se pronunțe și ea, în numărul său din săptămâna trecută, în chestia federației cooperativelor, întemeiată la 26 I. tr. aici în Sibiu, cu care ne-am ocupat în ultimele două numere ale revistei noastre. Cele scrise de noi în Nr. 18 a. c. i-a servit totodată ca bun și binevenit prilej pentru a putea îndrepta un atac violent în contra „unor cercuri economice sibieni“, cărora le adresează un întreg potop de acuze, pe cât de nedrepte, pe atât de ridicole. Atât de nedrepte și de ridicole, încât combaterea sau încercarea de a le infirmă o aflăm cu totul de prisos. Constatăm numai, că „Libertatea“ a pușcat de astădată peste tântă și s'a instituit apărător al unei cauze rele și nu ne indoim, că după ce va fi primit dela dl *Vas. C. Osvadă*, de care stă atât de aproape, *informații autentice asupra tuturor împrejurărilor, între cari și a modului, cum, a luat viață noua federație sibiană a cooperativelor* — va regreta însăși isbucnirile sale pătimase, față de „cercurile economice sibieni“, pe cari le-a vizat, și a cărora activitate publică, marca obște românească, și factorii cu adevărat chemați *altfel* o apreciază!

Cooperativele de credit din Ungaria. Numărul cooperativelor de credit, întemeiate pe baza art. de lege XXIII: 1898 a fost la finele anului 1913 de 2425, cu 13 mai multe decât la finele anului 1912. Activitatea acestor 2425 de cooperative s'a extins asupra a 7813 de comune. Numărul membrilor lor a fost de

685,660, al părților fundamentale de 1.237,383, în valoare de K 63.131,330, asupra cărora au fost vărsate K 43.286,100. Depozitele spre fructificare, administrate de totalitatea acestor cooperative, s'au cifrat cu K 116.692,800, iar Fondurile de rezervă cu K 11.932,150.

Centrala acestor cooperative, având un capital social de K 6.830,000 — (efectiv vărsat K 6.407,804) din cari K 4.336,000 dela *fundatori* și K 1.494,000 dela *cooperative*, și-a încheiat bilanțul pe anul 1913 cu active de K 117.308,645, cu un venit brut de K 7.264,699 și cu un beneficiu net de K 329,868.

Comisar al guvernului la examenul de maturitate dela Școala noastră comercială din Brașov a fost numit d-nul *Nicolau Putnoky*, directorul gimnaziului sup. de stat din Lugoj.

Dividenda băncilor noastre pe anul 1913.

(Lista definitivă).

Banca	%	Suma K	Scadența
«Agricola», Lugoj	7	14—	după adun.
«Agricola», Sebeș	7	7—	28 Febr. 1914
«Ajutorul»	8	8—	1 Martie „
«Albina»	8	16—	21 Martie „
«Ardeleana»	12	12—	26 Martie „
«Arieșana»	6	6—	28 Martie „
«Armonia»	6	6—	1 Martie „
«Auraria», Abrud	15	30—	20 Martie „
«Aurora», Baia-mare	6	6—	20 Martie „
«Avrigeana»	8	8—	1 Aprilie „
«Banca Carpaților», București	6½	32:50 lei	8 Martie „
«Banca de asigurare», Sibiu	4	8—	20 Martie „
«Banca Poporală», Arpaș	5	5—	22 Febr. „
«Banca Poporală», Caransebeș	6	6—	3 Martie „
«Banca Poporală», Dej	6	6—	31 Ianuarie „
«Bihoreana»	7	14—	26 Febr. „
«Bistrițiana»	8	16—	11 Martie „
«Boșana»	7	7—	23 Febr. „
«Brădetul»	16	8—	19 Martie „
«Brâncoveana»	5	5—	22 Martie „
«Buciumana»	6	3—	după ad. gener. „
«Câmpiana»	7	7—	27 Febr. „
«Cârțișoreana»	10	10—	12 Martie „
«Casele priv. de imprum. pe amanet», București	7	35—	lei 8 Martie „
«Cassa de păstrare», Mercurea	8	8—	16 Martie „
«Cassa de păstrare», Săliște	11	22—	19 Martie „
«Chioreana»	7	7—	19 Martie 1914
«Codreana»	6	6—	1 Aprilie „
«Concordia», Uzdin	8	8—	19 Martie „
«Codru», Lupșa	6	2:40	29 Martie „
«Cordiana»	9	9—	22 Febr. „
«Coroana», Bistrița	6	12—	7 Martie „
«Corvineana»	14	14—	8 Febr. „
«Creditul», Zărnești	7	7—	1 Martie „
«Crișana»	11	11—	1 Martie „
«Dacia»	8	8—	16 Maiu „
«Decebal»	8	8—	18 Martie „
«Detunata»	8	8—	28 Febr. „
«Doina»	10	5—	5 Martie „
«Drăganul»	10	10—	26 Febr. „
«Economia»	6	6—	7 Martie „
«Economul»	6½	6:50	28 Febr. „
«Făgetana»	8	8—	21 Martie „
«Făgețana»	5	10—	26 Martie „
«Frăția»	6	6—	12 Martie „
«Frățietatea»	8	8—	30 Martie „
«Furnica»	7	28—	14 Martie „
«Geogeană»	7	7—	16 Maiu „
«Grănițerul», Dobra	9	9—	1 Maiu „
«Hațegana»	8	8—	19 Martie „
«Izvorul», Ighiu	6	6—	23 Martie „
„ Sebeșul-de-jos	8	8—	27 Febr. „

Banca	%	Suma K	Scadența
«Iulia»	14	14.—	15 zile după adun. gen.
«Lipovana»	8	16.—	26 Febr. 1914
«Lucefăru»	9	9.—	23 Febr. »
«Lumina»	5	10.—	25 Martie »
«Maramurășana»	5	5.—	26 Febr. »
«Mărgineana»	8	8.—	22 Martie »
«Mercur», Năsăud	8	16.—	1 Maiu »
«Mielul»	12	12.—	16 Martie »
«Mincerva»	6	6.—	28 Martie »
«Murășiana»	8	8.—	1 Aprilie »
«Murășanul»	7	14.—	26 Martie »
«Nădlăcana»	8	8.—	2 Febr. »
«Negoiul», Porumbac	8	4.—	8 Febr. »
«Noiana»	7	7.—	25 Martie »
«Olteana»	7	7.—	1 Maiu »
«Oriental»	7	7.—	26 Febr. »
«Oraviciana»	8	8.—	19 Martie »
«Parsimonia»	8	8.—	26 Febr. »
«Patria»	12	24.—	14 Febr. »
«Piatra»	7	7.—	10 Martie »
«Plugariul», Săcădăte	9	9.—	26 Febr. »
«Poporul», Lugos	7	7.—	12 Martie »
«Poporul», Sălște	6	6.—	23 Febr. »
«Porumbăceana»	8	8.—	29 Martie »
«Progresul»	7	7.—	28 Febr. »
«Riureana, Cap.-Monostor	8	8.—	10 Martie »
«Sătmăreana»	7	14.—	14 Martie »
«Șebeșana», Caransebeș	7	14.—	8 Martie »
«Șebeșana», Szászsebes	10	10.—	19 Martie »
«Sălăgiana»	7	7.—	24 Febr. »
«Secășana»	6 ^{1/2}	6.50	22 Martie »
«Sentinela»	7	7.—	1 Martie »
«Șercăiana»	10	10.—	8 Martie »
«Silvania»	5	5.—	12 Martie »
«Someșiana»	8	16.—	2 Martie »
«Șoimul», Uioara	7	7.—	26 Martie »
«Șperanța», Hosman	6	3.—	15 Martie »
«Steaua»	7	7.—	după adun. gen.
«Târnăveana»	6	6.—	11 Febr. »
«Tibleşiana»	8	8.—	1 Maiu »
«Timișiana»	9	18.—	18 Febr. »
«Turnu-Roșu»	6	6.—	26 Febr. »
«Vatra»	7	7.—	18 Martie »
«Victoria»	11	22.—	26 Febr. »
«Viitorul»	6	6.—	22 Martie »
«Voileana»	7	7.—	1 Maiu »
«Vlădeasa»	7	7.—	23 Martie »
«Vulturul», Sânmărtin	7	7.—	7 Martie »
«Vulturul», Tașnad	6	6.—	1 Maiu »
«Zărândeana»	10	10.—	23 Febr. »
«Zlăgneana»	7	3.50	24 Martie »

„TIMIȘIANA“,

institut de credit și economii în Timișoara.

Concurs.

Pentru ocuparea unui *post de practicant* la institutul de credit și economii «*Timișiana*» din Timișoara, se publică concurs cu termen până la *1 Iunie* 1914.

Salariu anual 1000 cor.

Reflectanții au de a cunoaște limba română, maghiară și germană și să dovedească, că au absolvat vre-o școală comercială.

Postul este a se ocupa imediat după alegere.

(1—1)

Direcțiunea.

BIBLIOGRAFIE.

George Rae: Bancherul din provincie; traducere de *Emil Tișca*. Sibiu 1914. Editura „Revistei Economice“. Pretul K 2.50.

Apariția cărților cu conținut economic începe să se înmulțească, un fenomen care trebuie să ne bucure. Cum în dezvoltarea economică a poporului nostru, prima etapă a fost crearea băncilor, eră ceva firesc ca aproape întreaga noastră cărturărie să fie angajată la această organizare a creditului.

Multe din băncile noastre, conduse de oameni cu pricepere, au luat un avânt cuceritor și au dat frumoase rezultate. Au fost însă și bănci, la cari diletantismul a îngreunat progresul, ba a cauzat și unele dezastre.

Pentru educația financiară a acelor intelectuali ai noștri, cari ajunși în serviciul băncilor, nu au putut să-și câștige toate cunoștințele de lipsă, vine domnul *Emil Tișca* în ajutor, punându-le la dispoziție traducerea cărții: «*Bancherul din provincie*» de *George Rae*.

Intr'un ton de tot intim, aproape familiar, fără pretenții de savantlic, dar cu bogate experiențe și adâncă pătrundere, autorul ne povestește în cele 35 de scrisori, ce trebuie să știe și cum trebuie să lucreze un conducător al unui astfel de așezământ financiar.

Incepând dela contactul cu clienții, trece în revistă toate afacerile de bancă, *acordarea de împrumuturi, acoperirea lor, politica de discount, administrația financiară, rezerve, bilanț, insolvențe, concurență, salariile funcționarilor până la deschiderea unei nouă filiale*.

Din toate șirele răsuflă o pledoarie pentru prudență și dacă ți-se îngăduie și de sgărzenie. Principiul ce călăuzește pe autor la acordarea de credite e: „mai bine pierd acuma folosul după o singură sumă, ce trece peste acoperire și care a voit să o ridice clientul, decât să pierd mai târziu întreaga sumă“.

Judecând că băncile noastre sunt conduse de prea puțini specialiști, cartea aceasta are o îndoită îndreptățire de a fi celitită. Ea umple un gol în literatura noastră economică, aducând reale servicii celor, cari să indeletnicesc cu finanțele.

Traducătorul, dl *Emil Tișca*, ca funcționar de bancă, pe lângă serviciul istovitor de bancă, a mai găsit vreme și pentru preocupări de ordin intelectual, ori ceasurile de odihnă și reculegere le-a folosit pentru talmăcirea unei scrieri, de mare folos pentru obștea noastră. E o plasare de forte și utilă și generoasă. De aceea trebuie să-i fim îndoit recunoscători pentru munca săvârșită și alegerea făcută.

SUMAR.

Situația financiară. — Pentru Școala comercială din Brașov. — Apărătorul maghiarimii ardelene. *Bethlen István*. — Noua lege cambială ungară. — Direcțiunea Școlii comerciale române din Brașov. Ordinea examenelor. — *Afaceri de dare*: Darea firmelor stinse — *Cronică*: Orele de oficiu la «Lumina» în Sibiu, Un atac nemeritat, Cooperativele de credit din Ungaria. — Comisar al guvernului, Dividenda băncilor noastre pe anul 1913. — *Bibliografie*: «*Bancherul din provincie*».

„MARAMURĂȘANA“

instituit de credit și econ., societ. pe acții în Sighetul-Marmației.

(3-3)

Concurs.

Institutul de credit și economii „Maramurășana“ din Sighetul-Marmației publică concurs pentru ocuparea postului de cassar și practicant, cu termen de 1 Iunie 1914.

Cassarul ales va primi:

Salar anual . 1200 coroane

Bani de cvartir 400 coroane.

Practicantul ales va primi:

Salar anual . 1200 coroane.

Cassarul are de a dovedi cu atestat aptitudinea pentru acest post.

Dela practicant se pretinde calificarea dela școala comercială superioară.

Ambii oficanți vor fi aleși provizor pe un an de probă.

Posturile vor fi de-a se ocupa conform hotărârii ulterioare a direcțiunii.

Cassarul are să depună la ocuparea postului 2000 coroane cautiune.

Direcțiunea.

„CRIȘANA“,

instituit de credit și de economii, soc. pe acții în Brad.

Concurs

pentru ocuparea unui *post de practicant* la filiala institutului din Hălmațiu (Nagyhalmagy, comit. Aradului).

Dela recurenți se recere absolvarea unei școale superioare de comerț cu examen de maturitate. Cei cu cunoștințe de limbi și serviciu militar împlinit vor fi preferiți, totasemenea cei cu praxă.

Emolumente: salar lunar 80 coroane, 15% adaus de scumpete și tantiemă statutară.

Rugările însoțite de atestate în original sau copie legalizată sunt a se înainta la Direcțiunea institutului din Brad până cel mai târziu în *1 Iunie a. c. st. nou*, iar postul este a se ocupa la *1 Iulie a. c.*, eventual și mai curând.

Brad, 8 Maiu 1914.

(1-2)

Direcțiunea.**Banca națională a României.****SITUAȚIUNEA SUMARĂ****1913****27 Aprilie**

204.466,824
1.501,449
142.807,287
29.329,463
12.895,740
11.925,391
17.270,977
4.124,781
6.421,365
886,082
1.151,338
112.682,182
112.087,810
36.085,102
7.764,699
4.101,932

705.502,422

A C T I V

147.843,316 } stoc metalic { aur ----- 155.770,316
56.623,508 } {trate consid. ca aur 56.642,000
Argint și diverse monede -----
Portofoliul român și străin -----
{ 15.597,700 Imprumuturi pe efecte publice ----- 23.599,200
34.049,600 Impr. pe ef. publ. în ct. curent: 41.134,100
{ 13.731,763 20.317,837 din care nu s'au ridicat lei: 18.724,875 22.409,225 }
Imprumul Statului (fără dobândă) -----
Efectele capitalului social -----
Efectele fondului de rezervă -----
Efectele fondului amort. imobil. mobil. și mașinilor -----
Imobile -----
Mobilier și mașini de imprimerie -----
Cheltuieli de administrațiune -----
Efecte și alte valori în păstrare -----
Efecte în gaj și în păstrare provizorie -----
Conturi curente -----
Conturi de valori -----
Conturi diverse -----

P A S I V

12.000,000
34.417,730
5.069,130
391.606,060
3.283,490
13.164,635
224.769,992
21.191,385

705.502,422

Capital -----
Fond de rezervă -----
Fondul amort. imobil. mobil. și mașini -----
Bilete de bancă în circulațiune -----
Dobânzi și beneficii diverse -----
Conturi curente și recepise la vedere -----
Efecte și alte valori de restituit -----
Conturi diverse -----

Taxa: Seont 6%, Dobânda 6%.

1914**19 Aprilie****26 Aprilie**

212.506,433
765,926
185.448,636
45.553,599
11.924,059
11.972,174
16.862,377
4.045,281
6.719,670
1.046,390
1.203,826
122.535,237
133.615,100
17.274,499
21.331,363
7.698,152

800.502,722

212.412,316
766,638
176.665,138
46.008,425
11.924,059
11.974,444
16.849,377
4.042,281
6.718,770
1.047,162
1.224,892
122.476,262
128.456,500
20.096,643
23.043,102
13.913,035

797.619,044

12.000,000
36.989,408
5.383,298
420.937,610
3.634,464
9.561,717
256.150,337
55.845,888

800.502,722

12.000,000
37.110,474
5.391,318
423.945,570
3.875,794
8.050,905
250.932,762
56.312,221

797.619,044

„HAȚIEGANA“,

instituit de credit și economii, societ. pe acții în Hațeg.

takaréék és hitelintézet részvénytársaság, Hátszegen.

CONVOCARE.

În baza §-ilor 19 și 21 din statute, domnii acționari ai institutului de credit și economii „HAȚIEGANA“ societate pe acții în Hațeg, sunt convocați în

adunare generală extraordinară,

care se va ține în localul institutului din Hațeg în 2 Iunie 1914 st. n. la oarele 10 a. m. cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale prin președinte, numirea unui notar, și a 2 scrutinători și 2 verificatori ai procesului verbal, constatarea acționarilor prezenți și a voturilor.
2. Deciziune asupra destituirii membrului în direcțiune Ioan Baci pe temeiul §-ului 183 alinea 2 din legea comercială.

Acționarii, cari doresc a lua parte la adunarea generală extraordinară sunt rugați să observe prescripțiile §§-lor 22, 23 și 24 din statute. Acțiunile și eventualele plenipotente trebuie depuse la cassa institutului până la 1 Iunie 1914 la oarele 12 a. m.

Acții și plenipotente se pot depune la toate instituturile cari sunt membre la „Solidaritatea“ până la 30 Maiu st. n. 1914, precum și la filialele lor.

Dacă la adunarea generală n'ar participa acționari în numărul recerut de statute, se va ține adunarea generală extraordinară în 9 Iunie st. n. 1914 la oarele 10 a. m. în localul institutului, când fără privire la numărul acționarilor prezenți și al acțiunilor reprezentate, se vor aduce hotărâri valide.

Hațeg, la 12 Maiu st. n. 1914.

Direcțiunea.

MEGHIVÓ.

Az alapszabályok 19 és 21 §-a értelmében a „HAȚIEGANA“ takaréék és hitelintézet részvénytársaság Hátszegen, részvényesei meghívotnak

Rendkívüli közgyűlésre,

mely Hátszegen 1914 június hó 2-án délelőtti 10 órakor fog megtartatni az intézet hivatalos helyiségében.

Napirend:

1. A közgyűlés megnyitása az elnök által, egy jegyző, két jegyzőkönyvhitelesítő és 2 szavazatszedő kinevezése, a jelenlevő részvényesek és a szavazatok megállapítása.
2. Baci János igazgatósági tagnak elmozdítása a keresk. Törv. 183 §-ának 2-ik bekezdése alapján.

Azon részvényesek kik a gyűlésen részt vesznek, figyelemben kell tartaniok az alapszabályok 22, 23 és 24 §-ainak előírásait és részvényeiket vagy meghatalmazásaikat is tegyék le az intézet pénztáránál 1914 június hó 1 d. e. 12 óráig.

Részvényeiket és meghatalmazásaikat letehetik az összes pénzügyintézeteknél melyek tagjai a „Solidaritáta“ szövetkezetnek, legkésőbb 1914 május hó 30-ig.

Ha azonban a kitzűött közgyűlésre nem jelenne meg annyi részvényes a mennyit az alapszabály megkíván, az esetben a közgyűlés 1914 évi június hó 9-én d. e. 10 órakor fog megtartatni, — mikor is tekintet nélkül a részvényesek és deponált részvények számára a jelenlevő részvényesek jogérvényesen fognak határozni.

Hátszeg, 1914 évi május hó 12.

Az igazgatóság.

„Cassa de împrumut ca însoțire în Biczaz“.

CONVOCARE.

Deoarece la adunarea generală din 10 Maiu, membrii nu s'au prezentat în număr complet «Cassa de împrumut ca însoțire în Biczaz» prin această convoacă o nouă

adunare generală extraordinară,

pe 8 Iunie 1914 la 10 ore a. m. în localul institutului, la care sunt invitați toți membrii însoțirii

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării prin președinte.
2. Alegerea notarilor și membrilor de încredere, pentru conducerea și legalizarea protocolului și pentru constatarea membrilor.
3. Raportul direcțiunii și comitetului de supraveghiere despre starea actuală a averii însoțirii, pe baza prezentării Bilanțului și Contului Profit și Pierdere încheiat la 31 Martie 1914, și pe baza acestuia aducerea unei hotărâri, în cauza lichvidării institutului, iar în caz că se decide lichvidarea darea absolutorului și alegerea a 3 lichvidatori.
4. Dacă lichvidarea nu s'ar decide, alegerea funcționarilor, alegerea direcțiunii și alegerea delegatului institutului.
5. Eventuale propuneri.
6. Închiderea adunării.

La adunare fiecare membru are drept de vot, care drept și-l poate exercita și prin plenipotențiat.

Plenipotențiatul afară de drepturile sale de vot, poate vota cu atâtea voturi cu câte este împuternicit, mai multe de 3 plenipotente însă nu poate avea.

Ca adunarea să aibă putere de a aduce hotărâri valide trebuie conform statutelor să fie de față $\frac{1}{10}$ din membrii, iar ca să poată decide lichvidarea $\frac{2}{2}$ din membrii.

Gyó-Békás, 10 Maiu 1914.

Vasile Vlad m. p., contabil.

Alexandru Cosiocariu m. p., președinte.

Neculae Hanganu m. p., președinte.